

ΕΙΣ ΤΟ ΜΠΟΥΕΝΟΣ ΑΥΡΕΣ

# Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ «ΤΕΡΡΑΚΟΤΑ»

## (“Εκθεσις τῆς Φρόσως Εὐθυμιάδης)

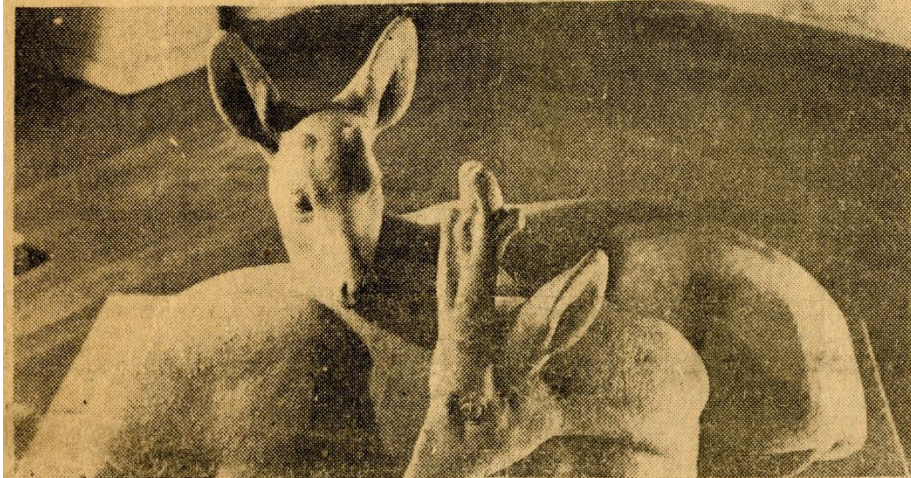
### ΥΜΝΟΙ ΔΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗΝ ΤΕΧΝΗΝ

ΜΠΟΥΕΝΟΣ ΑΥΡΕΣ, Ία-  
νουάριος. — Ἡ ἐκθεσις ἔργων  
κεραμοπλαστικῆς τῆς γνωστῆς  
Ἑλληνίδος γλυπτρίας Φρόσως  
Εὐθυμιάδης πού ἔγινε στήν ἐδῶ  
Γκαλερί Μύλλερ, ὑπῆρξε ἀλη-  
θινά ἓνα ἐξαιρετικό καλλιτεχνι-

ζωντανές μορφές, σάν ἓνα ἀ-  
ραβούρημα ρυθμικό πού ἀ-  
σφαλῶς ξεφεύγει ἀπό τὰ συνη-  
θισμένα μέσα τῆς καθαρῶς  
ἀντικειμενικῆς φόρμας, με τήν  
ἐντάσιν τοῦ αἰσθηματος...

κότης, τροφοδοτεῖ τήν τέχνην  
τῆς, διεπομένη ἀπό τὸ αἰσθη-  
μα τῆς συνθέσεως πού στα-  
θεροποιεῖται ἀπολύτως με  
μίαν παραγωγὴν πλουσίαν εἰς  
θέματα.

“Ἄς μεταφέρω ὅμως ἓνα μέ-  
” Ἡ Εὐθυμιάδης δὲν περιορίζε



«Τὰ Ἐλάφια», ἔργον — εἰς φυσικὸν μέγεθος — τῆς Ἑλληνίδος καλλιτέχνιδος κ. Φρόσως Εὐθυμιάδης, πού ἦθε κοσμεῖ μίαν ἀπὸ τὰς κεντρικὰς αἰθούσας τοῦ Μουσείου Καλῶν Τεχνῶν τοῦ Μπουένος Ἀύρες τῆς Ἀργεντινῆς

κό γεγονός γιὰ τὴν κοσμοπο-  
λιτικὴ αὐτὴ πόλι τῶν τριῶν ἐ-  
κατομμυριῶν κατοίκων.

Τὴν ἐκθεσιν εἶχαν ἀναλάβει  
ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ ὁ  
πρεσβευτῆς μας κ. Κίμων Κόλ-  
λας καὶ κατὰ τὰς 15 ἡμέρας,  
πού διήρκεσαν, ὁ ἀριθμὸς τῶν  
ἐπισκεπτῶν ἐσημείωσε πραγ-  
ματικῶς ρεκόρ. Οἱ κριτικοὶ  
τοῦ καθημερινοῦ καὶ περιοδι-  
κοῦ τύπου μόνον ἐπαίνους καὶ  
ἐνθουσιαστικὰ λόγια ἔγραφαν  
γιὰ τὸ ἔργο τῆς ξεχωριστῆς  
αὐτῆς καλλιτέχνιδος μας.

Ἴδου π. χ. τί μεταξὺ ἄλ-  
λων ἔγραψε ὁ καθηγητῆς Φερ-  
νάν Φέλιξ ντὲ Ἀμαντόρ, τεχνο-  
κρίτης τῆς «Λά Πρέσα», τῆς  
μεγάλῃς αὐτῆς ἐφημερίδος τοῦ  
Μπουένος Ἀύρες πού τὸ κύ-  
ρος τῆς εἶνε διαθνής καὶ διὰ  
τὴν Νότιον Ἀμερικὴν εἶνε,  
μποροῦμε νὰ πούμε, ὅτι καὶ  
οἱ «Τάιμς» τοῦ Λονδίνου διὰ  
τὴν Εὐρώπην.

«... Ἀποτελεῖ ἀναμφίβλως  
μίαν ἐξαιρετικὴν περίπτωσιν  
εἰς τὴν χώραν μας, ἡ ἐκθεσις  
τῶν γλυπτικῶν ἔργων σὲ τερ-  
ρακότα, τῆς Φρόσως Εὐθυμιά-  
δης. Ἡ Ἑλληνίς αὐτὴ καλλιτέ-  
χνις μάς φέρνει τὴν αὐθεντι-  
κὴν ἐκπροσώπησιν τῆς ἐνδοξοῦ  
χώρας τῆς, ὅπου τὸ εἶδος αὐτὸ  
τῆς τέχνης ἔχει τὰς πηγὰς του  
ἀπὸ παράδοσιν πολλῶν αἰώ-  
νων. Δὲν πρόκειται, ἐν τού-  
τοις, περὶ ἐπαναλήψεως κλα-  
σικῶν μοτίβων. Ἡ Φρόσως Εὐ-  
θυμιάδης εἶνε μοντέρνα με ὄλην  
τὴν εὐρείαν σημασίαν τῆς λέ-  
ξεως. Ἐμπνέεται ὅμως ἀπὸ ἓνα  
αἰσθημα ἀρχαϊκῆς ἀπλότη-  
τος ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἑρμηνείαν  
τῶν θεμάτων τῆς. Προικισμένη  
με χάριν βαθύτατα γυναικεῖαν  
ἐξωτερικεῖ με τὰ ἔργα τῆς  
μίαν πλαστικὴν ἔκφρασιν ἐλα-  
ρετικῆς ἀδρότητος πού ἀπευ-  
θύνεται ἐξ ἴσου σ' ὅλες τῆς

ρος ἀπὸ τὰ ὅσα ἔγραψε σχετι-  
κὰ καὶ ὁ τεχνοκρίτης «φιγκιου-  
ριστ» καὶ «ἀνιμαλιστ». Στῆς  
μεγάλῃς ἐφημερίδῃ τοῦ Μπου-  
ένος Ἀύρες «Λά Νοβιόν»:

«... Ἀντικρῦζοντας τὰ ἔρ-  
γα τῆς Φρόσως Εὐθυμιάδης, ἀν-  
τιλαμβάνεται κανεὶς τὴν ἐπι-  
τυχίαν τῆς τέχνης τῆς. Καλλι-



Ἡ Φρόσως Εὐθυμιάδης

τέχνης πειθαρχημένη, γνώστης  
τῆς φόρμας καὶ κάτοχος μίαν  
τεχνικῆς πολὺ σίγουρης, μπο-  
ρεῖ νὰ ἀξιοποιῇ τὴν γνώσιν  
με τὴν ἰκανότητα τῶν ἐμφύ-  
των χαρισμάτων τῆς, πού εἶ-  
ναι πάντοτε ἡ βάση διὰ κάθε  
τί τὸ πραγματικῶς σημαντι-  
κόν. Ἐδῶ ἀναφερόμεθα πρω-  
τίστως εἰς τὴν ἰκανότητα νὰ  
αἰσθάνεται καὶ νὰ μεταδίδῃ  
συγκινήσεις αἰσθητικοῦ πε-  
ριεχομένου. Αὐτὸ εἶναι κυρίως,  
πού χαρακτηρίζει τὴν πλαστι-  
κὴν τέχνην τῆς Φρόσως Εὐθυ-  
μιάδης. Μιὰ ὀξεῖα παρατηρη-

ταὶ εἰς ἓνα καὶ μόνον εἶδος.  
Εἶναι ἀνεσπόμενος «φιγκιου-  
ριστ» καὶ «ἀνιμαλιστ». Στῆς  
φιγούρας δημιουργεῖ ἔργα με  
χαρακτῆρα — προτομές, γυ-  
μνά, θέματα διακοσμητικά.  
Στὰ ζῶα ἐγκλείει τὸ ἴδιο σφρί-  
γος καὶ ἀνάλογη ἐντάσιν ἀνα-  
λύσεως. Ἐκεῖ με μίαν προτομὴν  
ἀνδρός, σ' ἓνα πρόσωπο παι-  
διοῦ, σὲ μίαν ἀπεικόνισιν νεα-  
ρῆς γυναικός. Ἐδῶ σὲ συνθέ-  
σεις με ἰσχυρὰν πλαστικὴν συ-  
νοχήν, ὅσων καὶ πάλλουςαν  
ἐκφραστικότητά.

... Μαζὶ με τὰ μεγάλα κομ-  
μάτια, ἡ Εὐθυμιάδης ἐκθέτει  
καὶ ὀλόκληρη σειρά μικροτέ-  
ρων ἔργων. Ὅλα ὅμως εἶναι  
κομμάτια μεγίστου ἐνδιαφέ-  
ροντος καὶ ἡ ἐντύπωσις πού  
προξενοῦν, κάμνει νὰ λησμο-  
νοῦνται αἱ μικραὶ τῶν διαστά-  
σεις καὶ φέρουν εἰς τὴν μνή-  
μην δείγματα μίαν παραδό-  
σεως πολλῶν αἰώνων. Τὸ ὑλι-  
κόν εἰς τὰ ἔργα τοῦ ἀξιολό-  
γου αὐτοῦ συνόλου εἶναι ὁ  
ψημμένος πηλός — τερακότα  
— ὅλη πού ἐξευγενίσθη ἀ-  
πὸ τὴν ἑλληνικὴν τέχνην με ἔρ-  
γα ἀνυπερβλήτου εὐπρεπειᾶς.

Ἄρκετὰ ἔργα τῆς Εὐθυμιά-  
δης ἠγοράσθησαν τόσον ἀπὸ  
τοὺς ἐδῶ ἐγκατεστημένους  
Ἑλληνας, ὅσον καὶ ἀπὸ Ἀρ-  
γεντινοὺς καὶ ξένους. Ἐνα ἀ-  
πὸ τὰ μεγάλα κομμάτια τῆς,  
«Τὰ Ἐλάφια», ὕστερα ἀπὸ ἐκ-  
φρασθεῖσαν εὐχὴν ὠρισμένων  
Ἀργεντινῶν καλλιτεχνῶν, ἠ-  
γοράσθη ὑπὸ ὀνομαστικῆς ἀντὶ  
1250 δολλαρίων καὶ ἐδωρήθη  
εἰς τὸ ἐδῶ Μουσεῖον Καλῶν  
Τεχνῶν, πρόκειται δὲ λίαν συν-  
τόμως νὰ γίνῃ καὶ μίαν ἑλλη-  
νοαργεντινὴν τελετὴν, κατὰ τὴν  
ἐπίσημον παράδοσιν τοῦ. Ἄς  
σημειώθῃ, ὅτι τὸ ἔργον αὐτὸ  
τῆς Εὐθυμιάδης εἶναι τὸ πρῶ-

δαύτους πῶς δὲν πρέπει  
κανεὶς νὰ τοὺς φοβάται ἀ-  
μα σημαδεύουν νὰ τοὺς φυ-  
λάγεται μόνον δταν ρίχνου  
νε στὰ κουτουροῦ!

Οἱ καπετανεῖοι εἶπανε στὸ  
καπετὰν Νικόλα Νικόλα ἡ ἀρ-  
μάδα γάλασε ἓνα νησί Ρο-  
δίτικο κί' ἓνα Αἰγιοπελαγί-  
τικο καὶ βάλανε σὲ λαχτά-  
ρα καὶ φόβο δλους τοὺς νη-  
σιώτες, ἐχτός ἀπὸ τὰ Ζαυ-  
πίτικα νησιά, καθὼς λέγα-  
νε τὴν ὕδρα, τῆς Σπέτσας.  
τὰ Φαρρά πού εἶχανε πο-  
νόμιο καὶ ὁ Ζαυπίτης τοὺς  
μάζευε τοὺς φόρους καὶ  
τοὺς ἔστειλε στὴν Πόλι.

Ἔτσι, ὅλα τὰ νησιώτικα  
παλληκάρια, πού ὄλεγε ἡ  
καρδιά τοὺς, γίνοντουσαν  
κουρσάροι, καθὼς στῆς στερ-  
γιές γίνοντουσαν κλέφτες  
κί' ἀρματολοί.

Ὁ καπετὰν Νικόλας τ' ἄ-  
κουε σιωπηλός καὶ μέσα  
τοῦ βράζανε τὰ αἱματά του.  
Τοὺς ρώτησε κάποια στιγ-  
μὴ πῶσα καράθια ἦτανε ἡ  
ἀρμάδα.

Ἐκεῖνοι τοῦ εἶπανε πῶς  
ἄλλοι λέγανε πέντε κί' ἄλ-  
λοι ἑπτὰ. Εἶχανε ἓνα οἰκου-  
θερτο πού ἦτανε τὸ καράθι  
τοῦ καπετὰν πασά, μίαν φρε-  
γάτα, δυὸ μπριγαντίνα καὶ  
τ' ἄλλα ἦσανε μύστικα.

— Καλά, τοὺς εἶπε ἄσαφνα.  
Καὶ δίγως θυμὸ σάν νὰ  
τοὺς ἔλεγε κάτι φυσικόν,  
τοὺς πρόσθεσε:

— Θὰ κάψουμε ὅσα μπου-  
ρέσομε περισσότερα.

— Καπετάνιε, τοῦπανε ἐ-  
κεῖνοι ξεφνιασμένοι, καπε-  
τάνιε, θὰ τὰ βάλουμε με τὸ  
δικούθερτο;

— Καὶ με δαῦτο καὶ μ' ὄ-  
λη τὴν ἀρμάδα.  
Ἔστειλε καὶ φώναξε τὸ  
Ξιφὸ καὶ κάτσανε ὅλοι σὲ  
κονσοῦλτο πού κράτησε πολ-  
λὴ ὥρα.

τον ἑλληνικόν ἔργον πού θὰ  
κοσμή τὸ Μουσεῖον τῆς ἀργεν-  
τινῆς πρωτεύουσας, τὸ πραγ-  
ματικὰ τόσον πλουσίον εἰς  
συλλογὴν ἔργων καλλιτεχνῶν  
διεθνοῦς φήμης.

Ἐνα ἄλλο ἔργον τῆς Εὐθυ-  
μιάδης — νομίζω μίαν ἀνδοικὴν  
προτομὴν — πρόκειται νὰ δω-  
ρηθῇ εἰς ἓνα ἄλλο ἀνάλογον  
Μουσεῖον τοῦ Μπουένος Ἀύ-  
ρες, τὸ γνωστὸν Μουσεῖον Κα-  
λῶν Τεχνῶν Μπόκα.

Ὅπως πληροφοροῦμαι, ἡ  
Εὐθυμιάδης ἀπεφάσισε νὰ ἐγ-  
κατασταθῇ ἐδῶ, ἐδέχθη δὲ καὶ  
τὰς πρῶτας παραγγελίας, με  
ταξὺ τῶν ὁποίων καὶ ἐνὸς Βέλ-  
γου εὐπατρίδου διὰ τὴν ἐκτέ-  
λεσιν μίαν ἀλεπούς πρὸς διε-  
κόμησιν τῆς μετώπης τοῦ ἐν  
Βρυξέλλαις μεγάρου του.

Καὶ κατὰ ἄλλο: Ἡ Εὐθυμιά-  
δης με τὴν καλλιτεχνικὴν τῆς  
προσωπικότητα, ἔγινε ἀφορμὴ  
καὶ εὐρύτερων ἀκόμη ἐκδηλώ-  
σεων ἐκ μέρους τῶν Ἀργεντι-  
νῶν. Π. χ. εἰς τὸ γεῖμα πού  
πρὸ ἡμερῶν ἐδόθη πρὸς τιμὴν  
τῆς εἰς τὸ Ἀτελιέ τοῦ γνω-  
στοῦ Ἀργεντινοῦ ζωγράφου  
Κινκέλα Μαρτίν καὶ εἰς τὸ ὁ-  
ποῖον παρέκλήθησαν ἔνω τῶν  
πεντήκοντα ἀτόμων, ἐκπροσω-  
ποῦντων ὅλας τὰς ἐκδηλώσεις  
τῆς τέχνης — ζωγράφοι, γλύ-  
πται, μουσικοὶ, ποιηταὶ, ἠθο-  
ποιοὶ, λογοτέχνη κλπ. — εἰς  
τὰς προτάσεις καὶ τοὺς ἐκφῶ  
νηθέντας λόγους, ἡ Ἑλλάς —  
ὄχι μόνον ἡ ἄνοσις, ἀλλὰ καὶ  
ἡ σημερινὴ Ἑλλάς — ὑπῆρξε  
τὸ ἐπίκεντρον ὄλων τῶν ἀκου-  
σθέντων ἐλεγχῶν καὶ ὕμων.  
ΝΙΚΟΣ ΓΙΑΒΗΣ

λο-  
κῆς  
σει-  
πι-  
τῶν  
χικ-  
φέ-  
γιά  
ἀδ-  
σι-  
μα-  
τί-  
ἀπ-  
τῶν  
τε-  
θρ-  
ἔτα  
ρα-  
ψυ-  
γῶ-  
ἀλλ  
ἡ τι-  
ψυ-  
ταί  
κ' ἄ-  
κτῆ-  
ἡ  
λει-  
ἀπ-  
στ-  
σῶ-  
ραμ-  
ἔγγ-  
ἔνο-  
σο-  
βλέ-  
τερ-  
λι-  
ἀπ-  
κρέ-  
ἡ  
ὄ γ-  
ὄ γ-  
ἡ  
πι-  
ταί-  
καί-  
ἀμ-  
μά-  
ταί-  
χρε-  
τρα-  
ἡ  
γού-  
ποῦ-  
σαί-  
πρὸ-  
τοῦ-  
δέν-  
Οἱ  
ἡ  
ταῖ-  
τόμ-  
τῆ-  
μικ-  
φῶ-  
φῶ-  
τα-  
γ.ν-  
φωτ-  
ἡ  
ναί-  
τρα-  
κα-  
νόμ-  
χο-  
ρῆ-  
ρη-  
ἔλλ-  
γμ-  
ὑπ-  
θε-  
δία  
πρ-  
πῶ-  
ἀπ-  
ἡ-  
δυν-  
χοῦ-